

תשובות חוברת הפעילות לפרשת וישב

בפרשה מספר נושאים מרכזיים: חלומות יוסף, מכירת יוסף, מעשה יהודה ותמר, יוסף בבית פוטיפר, חלומות שרי פרעה בבית הסוהר

לקראת השבת מצורפים תשעה סיפורים (נעשה מאמץ להביא סיפורים על מנת שתהיה אפשרות לגוון ולהתאים את הסיפור לפי הצורך החינוכי במשפחה או בכיתה)

- סיפור א' – לפום צערא אגרא
- סיפור ב' – כל החלומות הולכים אחר הפתרון
- סיפור ג' – ... וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם
- סיפור ד' – והבור רק אין בו מים
- סיפור ה' – ואכל העוף את בשרך מעליך
- סיפור ו' – "וישמע ראובן ויצלהו מידם..."
- סיפור ז' – "ונראה מה יהיו חלומותיו"
- סיפור ח' – ולא זכר שר המשקים ... וישפחהו
- סיפור ט' – צניעות יפה להם

מומלץ לספר את הסיפורים עם המסר מוכן מראש ולהרחיב ולהתאים לצורך של הילדים במשפחה. שבוע טוב ושבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

מביא רש"י בפירושו: "וישב- ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף צדיקים מבקשים לישב בשלוה, אומר הקב"ה, לא דיין לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה". הקב"ה מביא בפני אוהביו ניסיונות על מנת לרומם אותם יותר ממדרגתם וכפי שראינו במסכת אבות "בן הא אומר, לפום צערא אגרא" (אבות ה', כג). מומלץ להסביר לילדים את החשיבות של המאמץ וההתמדה בכל דבר שעושים וביחוד בעבודת ה' וקיום המצוות. מובא להלן סיפור בנושא לפום צערא אגרא:

מלך אחד ביקש לבנות לעצמו ארמון פאר שכמותו טרם נראה לפניו. ביקשו שרי המלך ומצאו אדריכל אומן נפלא, ששמו יצא לשם ולתהילה בכל קצווי הארץ כמומחה גדול בחוכמת התכנון והבנייה. הובא האדריכל לפני המלך וכעבור זמן הגיש תוכנית מופלאה לארמון רב מידות ורב רושם. התוכנית מצאה חן בעיני המלך ועל פי ההוראות החלו מיד במלאכת הבנייה, אך בקשה אחת ביקש המלך מאת האדריכל: לסיים את הבניין עד למועד יום השנה לעליית המלך על כסאו, או אז תכנן המלך חגיגה גדולה, שבמהלכה ייחנך הארמון החדש. התאמצו הבנאים ואכן כחודש לפני הזמן המיועד, עמד לתפארה ארמון בעל צריחים ומגדלים נאים, שכמותו טרם נראה. לשם צביעת קירות הארמון, הזמין המלך ארבעה צבעים מומחים ועל כל אחד מהם הוטל לצבוע קיר אחד מארבעת קירות הארמון בצבעים חיים ומשמחים. שלושה צבעים החלו מיד במלאכה, עירבו צבעים וניסו דוגמאות שונות ורק אחד מהם התהלך בטל ולא התחיל במלאכתו... "מדוע אינך ניגש למלאכה", שאלו חבריו, "אם לא תתחיל לא תספיק!", "אל דאגה", הרגיעם הצבעי הבטלן, "אספיק גם אספיק..." כחודש ימים עבדו שלושת הצבעים ותחת ידם יצאו שלושת קירות הארמון צבועים בצבעים נפלאים, קשת של גוונים תואמים זה לזה, אולם הקיר הרביעי עמד בבושת פנים ללא צבע והדר... יום אחד לפני המועד הנקוב, הופיע הצבע הרביעי והניח על פני הקיר הרביעי מראות גדולות, דרכם השתקפו כל שלושת הקירות האחרים והדבר יצר מראה נפלא. כאשר נכנס המלך לארמון, הביט ביופיו ושמח שמחה גדולה, על כן ביקש לגמול טוב עם העוסקים במלאכה. מיד הורה לעבדיו והללו נטלו שלושה שקים ומלאו בהם מטבעות זהב ותכשיטים. את השקים ציוה לתלות על שלושת הקירות הצבועים. "הא לכם", אמר המלך, "כל אחד מכם שקו תלוי על הקיר שצבע", "ומה עם שכרתי?", שאל הצבעי המתחכם, "שכרך", השיב המלך, "משתקף במראה שתלית על הקיר". כן הוא גם הנמשל, לפום צערא אגרא! - לפי הצער והטרחה - כך השכר.

סיפור ב' לשולחן שבת

חלומות יוסף
חלום שלא פתרוהו, כמו אגרת שלא קראו אותה, לא טוב ולא רע. שכל החלומות הולכים אחר הפתרון, והוא שפותרים מעין החלום. ולכן אם אדם חלם חלום, כדאי לו לספר רק לידידיו ואוהביו שיפתרו לו לטובה, אבל אם מספר לאחרים, עלול לצאת נזק, שהחלום תלוי בפה, ובסגנון הפתרון.
מסופר בגמרא על בר הדיא שהיה פותר חלומות 'מקצועי'. מי שהיה משלם, היה זוכה לפתרון טוב ומוצלח, אך היתה גם אפשרות של פתרונות 'חסד' עבור מי שאין לו לשלם, ומי שהיה בוחר ב'מסלול' הזה היה זוכה לפתרון רע ומר. כל מה שבר הדיא היה פותר, בין אם לטובה ובין אם לרעה, הכל היה תמיד מתקיים.
לילה אחד, שנים מחכמי ישראל בתקופת הגמרא הקרויים אבוי ורבא חלמו שניהם את אותו החלום. הם ראו בחלומם את הפסוק: "שׁוֹרֵף טְבוּחַת לְעֵינָיִךְ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ". שניהם הגיעו לבר הדיא שיפתור להם את חלומם, אבוי שילם ורבא לא שילם. בר הדיא פתר את החלומות לשני החכמים. לאבוי אמר: "אתה תרוויח מאוד בעסקיך ולא תוכל לאכול מרוב שמחה" ואילו לרבא אמר בר הדיא: "אתה תפסיד בעסקים ולא תוכל לאכול מרוב דיכאון".

חלומות זהים נוספים חלמו שניהם והלכו כל פעם לבר הדיא ולכל אחד פתר בצורה אחרת:
שניהם ראו בחלומם חזרת על חבית, לאבוי פתר שעסקיו יתרחבו כמו החזרת, ולרבא פתר שעסקיו יהיו מרים כמו החזרת. כאשר שניהם ראו בחלומם חבית יין על ראש דקל, לאבוי אמר שהיין שלו יהיה כל כך משובח שירומם לו את כל עסקיו. ולרבא אמר שהיין שלו יהיה מתוק כמו התמרים ויימכר בזול... על דרך זו היה פותר להם את כל חלומותיהם.
בשלב מסוים רבא התחיל לשלם על פתרון החלומות ויום אחד הגיע רבא לבר הדיא ואמר לו: "חלמתי שחומת ביתי נפלה", אמר לו בר הדיא: "אתה תקנה נכסים בלי גבולות."
סיפר לו רבא חלום נוסף: "ראיתי בחלומי שמקריאים לי את ההלל של הגדה של פסח", אמר לו בר הדיא: "עתידי להתרחש לך נסים גדולים".
זמן קצר לאחר מכן, היו צריכים רבא ובר הדיא לשוט בספינה. בר הדיא נזכר בחלומו של רבא שעתיד להיעשות לו נס, ולכן פחד לישוט עמו בספינה, שמא הספינה תטבע ורק רבא ינצל. בר הדיא ירד מהספינה, ושכח בה את ספר פתרון החלומות שהיה נעזר בו בפתרון החלומות. רבא מצא את הספר, פתח אותו ובמקום שפתח היה כתוב: "כל החלומות הולכין אחר הפה".
רבא הבין את רישעותו של בר הדיא שהיה יכול לפתור לו את כל חלומותיו לטובה, אך כאשר לא שילם, פתר לו לרעה.
רבא הקפיד עליו והצטער צער גדול והקב"ה העניש את בר הדיא והוא מת במתיה משונה.

סיפור ג' לשולחן שבת

יוסף ואחיו נתקנאו זה בזה עד שהאחים הגיעו למצב: "...וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם" אנו מתפללים כל הזמן לשלום בין האחים שלנו וצריכים לחשוב על הכבוד של השני. כל אחד מהאחים צריך להכיר את מעלת שאר אחיו ולתת את הכבוד בזמן ובמקום הראוי להם:
באחת המדינות התפרסם שמו של צלף מומחה. האגדות סביבו עברו מפה לאוזן. סיפרו כי יש ביכולתו לפגוע בעצמים ממרחק ובדיוק מדהים. עוד סיפרו, כי במרדפים אחר חיות, במסעות הציד שלו, הוא יורה תמיד היישר לאזני החיה. זאת במטרה להשאיר את עור החיה שלם. האגדות 'תפסו כנפיים' והגיעו עד לארמונו של המלך. המלך, שהיה בעצמו חובב ציד מושבע וצלף מאומן, ביקש ליזום תחרות קליעה ארצית ולהזמין את הצלף המומחה להתחרות מולו, הרצים יצאו דחופים, והתחרות אורגנה במהירות וביעילות. הצלף הגיע גם הוא והמתין לפתיחת התחרות. המלך שהגיע, מלווה בפמליה מכובדת, הורה על פתיחת התחרות. מנהל הטקסים כחכח בגרונו והזמין את המלך להראות את כישוריו בתחום קליעה למטרה. הרים המלך את רובה הצלפים המשוכלל שלו, ובתנועה קלילה החל יורה למרכזו של לוח הקליעה. צלף מומחה היה המלך, וכל הכדורים קלעו במרכז המטרה. העיגול שסימן את המטרה המרכזית, שהיה בגודל סנטימטרים בודדים, נוקב כולו, מקו לקו. אחרי המלך קם המומחה האגדי, נעמד מול לוח המטרה, הרים בתנועה פשוטה את רובהו והחל יורה. עשרות קליעים ירה הצלף וכולם פגעו באותו מקום, בשורה השלישית שמעל לנקודה המרכזית. כיוון ששום קליע לא פגע בנקודה המרכזית, מיהרו השופטים להכריז על נצחונו של המלך בתחרות לקול תרועת הנוכחים. עם סיום התחרות לחץ המלך את ידי מתחרהו והזמינו לסיור מלכותי בארמון המפואר. כאשר היו השניים לבדם, פנה הצלף אל המלך ואמר: "שמח אני על ניצחונך בכל לבי, אולם רציתי כי תדע שהיה בכוחי לנצח בתחרות, אך מפאת כבודך הסטתי את הרובה מעט מעל המרכז ולשמך קלעתי את כל הכדורים. תוכל להבחין, כי בניגוד לחור הגדול שנוצר במרכז המטרה שלך, בלוח שלי קיים רק חור בקוטר של כדור בודד. עשרות הקליעים שיריתי פגעו באותה נקודה בדיוק.
והמוסר השכל: מחשבה של חיפוש מעט פחות כבוד, מעט פחות הערכה, ובלבד שהזולת לא יישאר מנוצח. בכוחה של מחשבה זו להפוך את האדם לזרקור רב עוצמה המאיר את הסביבה כולה וכך נוכל לשמור על השלום והאחוה בתוך הבית ועם החברים

המלמד

מתכוננים לפרשה
השובתה זוכרת

פרשת וישב

סיפור ד' לשולחן שבת

וְהָבוֹר רַק אֵין בּוֹ מִיָּם
כתוב בפרשה... וישלכו אתו הַבְּרָה וְהָבוֹר רַק אֵין בּוֹ מִיָּם " (לז,כד) ומובא בפרישו של רש"י: ממשמע שנאמר והבור ריק, איני יודע שאין בו מים? אם כן, מה תלמוד לומר אין בו מים, אלא - מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו!
סיפר הגה"ק רבי חיים פלאג'י זי"ע, על רבי אליהו הכהן מאיזמיר שגילה לתלמידיו מדוע כתב את ספרו הנוסף "אזור אליהו" אחרי שכתב את הספר חיבר ה"שבט מוסר" - וכך היה מעשה: רבי אליהו הכהן היה משכים קום מידי יום בשעה מוקדמת מאד. לילה אחד, התעורר מוקדם יותר, ואף על פי כן קם כארי ממיטתו כדי לעסוק בתורה. לאחר שנטל ידיו, ניגש, כבכל פעם, להגור את ה"גרטל", הלא הוא האבנט (חגורת בד) שהיה תמיד על מותניו. הצדיק לוקח את האבנט לידיו, אבל הפעם - כך הוא מרגיש - "הגרטל" עבה יותר מהרגיל, עד שקשה היה לו לקושרו סביב המותניים. בשל העלטה הגמורה ששררה עדיין בחוץ, לא יכול היה לברר את פשר הדבר, וכיוון שרצה כבר לישוב וללמוד, לא שת רבי אליהו הכהן ליבו לשינוי בצורת האבנט, קשר אותו בדרך כלשהי, ושקע בתלמודו עד התפילה. והנה, לפתע הוא מרגיש שהקשר מתרופף, והאבנט "מתנועע" לו על מותניו, עד שבשלב מסוים הוא נופל ארצה. מביט רבי אליהו הכהן סביבו, ולתדהמתו הוא מבחין ב... נחש ארסי!!! עד מהרה התברר לו הנס הגדול שעשה עמו הקב"ה כאשר במקום הגרטל הקבוע הזדמן לו נחש, ובשל חשקו הגדול ללימוד התורה, לא הבחין שהוא חוגר אותו במותניו... הנחש לא פגע ברבי אליהו הכהן שהמשיך ללמוד כהרגלו. וכדי להודות להשי"ת על ההצלה הגדולה, חיבר את הספר "אזור אליהו", על שם הנס שנעשה לו באזורו...

ואת זה חשבתי להמליץ על מאמר חז"ל הנ"ל: "וְהָבוֹר רַק אֵין בּוֹ מִיָּם" - אם אדם הוא בבחינת "בור" - ריק מכל תוכן "אין בו מים" - אין בתוכו תורה המשולה כמים (אין מים אלא תורה - הוי כל צמא לכו למים) ולכן "נחשים ועקרבים יש בו" - יש לו מה לפחד מנחשים... אבל אם זה ההיפך - והאדם מלא במים (תורה), אז אין שום נחש ועקרב יכול לשלוט ולהזיק עליו, כי אז כח התורה מגן עליו מכל צער ומכל משחית, ומתקיים בו הפסוק (בראשית ט, ב): "וּמִוֶּרְאֵךְ וְחַתְּמֵךְ יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר תִּרְמָשׁ הֶאֱדָמָה..." הרב יוסף ברגר

סיפור ה' לשולחן שבת

"בְּעוֹד שְׁלֵשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פְרֵעָה אֶת רֹאשָׁהּ..... וְתִלָּה אוֹתָהּ עַל עֵץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת בְּשָׂרָהּ מֵעֲלִיָּה"
מה טעם פתר יוסף לשר האופים שייתלה על עץ? והעניין יובן על פי המסופר: מעשה בתערוכה של ציירים, שהוצגה בה תמונתו של צייר מפורסם, המתארת אדם מחזיק בידו סל עם פירות. והייתה התמונה כל כך חיה וממשית, עד שהיו העופות סבורים שאלה הם פירות ממשיים והיו עטים עליהם לאוכלם. תמונה זו עוררה את התפעלות כל העולם, ונקבע פרס גבוה לכל מי שיבוא וימצא בה חסרון.
באו המונים וניסו את מזלם במציאת החסרון אך ללא הצלחה מלבד פיקח אחד שהתבונן בתמונה דקות ארוכות ואמר: "אמנם הפירות מוצלחים ביותר ונראים כממשיים, אולם האדם המחזיק בסל אינו מוצלח כלל, שכן אילו היה גם האדם כמו הפירות נראה כחי ממש, הרי היו העופות מתייראים מפניו ולא היו עטים על הפירות הנתונים בידיו" ... ואכן, אותו פיקח קיבל את הפרס.
כיוצא בזה גם כאן, כשסיפר שר האופים ליוסף, כי העוף אכל מן הסלים אשר על ראשו, למד יוסף מזה, שאדם זה אינו נחשב עוד לאדם חי, שכן העוף היה מתיירא מפני אדם חי ולא היה אוכל מעל ראשו, ואין זאת אלא שבן מוות הוא, לפיכך פתר לו את חלומו למיתה (בשם מהר"ם שפירא מלובלין)

סיפור ו' לשולחן שבת

כתוב בפרשה "וְיִשְׁמַע רְאוּבֵן וַיְצַלְהוּ מִיָּדָם..." (לז,כא)
אנו לומדים שכשאדם עושה מצוה, יעשנה בלבו שלם, שאילו היה ראובן יודע שהקדוש ברוך הוא יכתוב עליו "וישמע ראובן ויצילהו מידם" בכתורה היה מוליכו אצל אביו (עפ"י רות רבה ה', ו').
המפרשים הסבירו זאת בשם רבי בונם מפשיסחא, על פי המסופר בתלמוד (תענית כא) אילפא ורבי יוחנן היו עוסקים בתורה בבית המדרש, ומצבם הכלכלי היה קשה מאד. אמרו: "נקום ונצא לעשות עסק מסחרי להחיות את נפשנו". הם יצאו את העיר לא הרחיקו. הרגישו עצמם רעבים, וישבו לאכול לחם תחת כותל רעוע של איזו חורבה שנזדמנה להם בדרכם. שמע רבי יוחנן ששני מלאכי השרת משוחחים ביניהם מאחורי החורבה, אמר מלאך אחד לחבירו: "בוא ונשליך עליהם את הכותל הזה ונקברם בחיים, על שהם מניחים חיי עולם (את התורה) ועוסקים בחיי שעה (פרנסה)". השיב לו המלאך האחר: "אנא עזבם לנפשם, כי יש בהם אחד שהשעה עומדת לו ומזלו מאיר לו פנים!" שאל ר' יוחנן את אילפא, אם שמע דבר מה? השיב לו אילפא: "לא שמעתי כלום". אמר ר' יוחנן לעצמו: "ממה שאנכי שמעתי ואילו אילפא לא שמע, כנראה שהשעה עומדת לי". אמר ר' יוחנן לאילפא: "אני חוזר לתורתך, ואקיים בעצמי הכתוב: "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ", כלומר הנני מוכן לחזור למשנתי למרות המצוקה שאני שרוי בה. נפרדו אחד מחבירו, אילפא הלך למסחרו, ורבי יוחנן חזר אל עירו ואל שער מקומו. לאחר תקופה נתפנה

המלמד

מתכוננים לפרשה

השבתות זוכרות

גיליון להורים

פרשת וישב

www.Parashatshavua.com

מקום למשרת "ראש ישיבה", ומינו את רבי יוחנן שהיה לגדול הדור. נמצינו למדים שבשמים משמיעים דברים למי שאליו מכוונים הדברים. וכן גם כאן.

בפסוק שלפני כן כתוב "... וְנִרְאָה מֶה יִהְיֶה חֲלוּמֹתָיו " ואומר על כך המדרש (בראשית רבה פ"ד, י"ג): "אמר הקדוש ברוך הוא אתם אומרים: "לכו ונהרגו", ואני אומר "ונראה מה יהיו חלומותיו", עתה נראה דבר מי יקום אם שלכם או שלי. והנה ראובן שמע את הבת קול שאומרת "ונראה מה יהיו חלומותיו", והבין מכך כי אם הוא זכה לשמוע את דברי הבת קול ושאר האחים לא שמעו, הרי סימן ברור שהדברים מכוונים אליו ועליו מוטלת החובה להצילו. וזהו שאמר המדרש אם ידע ראובן שהתורה תכתוב: "וישמע ראובן ויצילהו מידם", על "ונראה מה יהיו חלומותיו", שרק הוא שמע ואחיו לא שמעו, על כתפו היה נושא לאביו, כי היה מבין אז שמוטל עליו דווקא להצילו.

סיפור ז' לשולחן שבת

הגאון רבי שאול מקיקץ שלי זצ"ל, כיהן כמרבץ תורה באי ג'רבה והעמיד ישראל בגיל תשעים. בנוסף לתורה בעל פה שהרביץ ולימד, היה גם עורך ספרים. ובין השאר חיבר את הספר "מוסר אבי", ובו כלל סיפור השייך לפרשתנו. חז"ל אמרו, כי אחי יוסף קראו "לכו ונהרגו", ורוח הקודש השיבתם: "ונראה מה יהיו חלומותיו". כלומר, אין האדם יכול לשער את תוכניותיה של ההשגחה העליונה!

מעשה בסוחר יין, עני מרוד, שלא השתכר אפילו להוצאות שבת בגלל טעם מוזר שהיה בין שהכין. הצטערה אימו הישישה בצערו, והייתה מתפללת עבורו שיזכה ויתעשר. בכל יום הייתה מציעה לפני הבורא הצעה חדשה. יום אחד ביקשה שבנה יזכה בהגרלה, יום שני ביקשה שימצא מציאה, ויום שלישי שימצא איזו המצאה... השבת התקרבה, ולאיש אין כל בביתו. נזכר שיש ברשותו כמה חביות יין מאיכות ירודה. אולי ימצא להם קונה, וירוויח כמה פרוטות ללחם משנה. ביקש מאימו שתציע קנקנן מאותו יין ליהודי שכן. נטל הלה את הקנקן ושילם את מחירו. שמחה האם. ריחרח הלה בין ותהה על קנקנו, עיווה את פניו וביקש כספו בחזרה. חזרה האם בוכיה. אמר לה בנה: "אל תבכי אמא, מן השמים ירחמו".

באותו רגע נשמעו נקישות בדלת. עשיר אחד נכנס ושאל, אם יש להם יין טוב. נבוך הסוחר ואמר: "יין טוב? אתה תאמר אם טוב הוא. על טעם וריח אין מה להתווכח". הושיט לו את הקנקן. הריח בו האיש, טעם ממנו, ואורו עיניו. "מה מחירו?", שאל. הסוחר העני היה מופתע וענה "דינר זהב" בצחוק.... "ויש לך עוד מיין זה?" שאל העשיר. "יש ויש", ענה. "טוב", אמר העשיר, "אני עומד לערוך משתה גדול וזקוק לכמות נכבדת. אקנה ממך את כל המלאי!". ובו ברגע, הפך הסוחר לעשיר... אמרה אימו: "שמעני, בני! מזה זמן רב התפללתי עבורך. הצעות רבות הצעתי לבורא יתברך. אבל דרך זו - מעולם לא עלתה בדעתי".

מן הסיפור נלמד שאדם מתכנן והקב"ה מבצע עפ"י הנהגתו. כך אחי יוסף תכננו והקב"ה פתח את גאולת ישראל והקדים תרופה למכה על מנת להגשים את ברית בין הבתרים.

סיפור ח' לשולחן שבת

וְלֹא זָכַר שֵׁר הַמְשָׁקִים אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ - לכאורה קשה, אם לא זכר, מדוע צריך לומר וישכח? ובכלל, כיצד יתכן ששר המשקים ישכח לגמרי את יוסף, ובפרט כאשר ראה שהחלום מתקיים בדיוק כפי שפתר לו יוסף? אפשר להבין עפ"י המעשה הבא:

בעיירה קונסטנטין ברוסיה הלבנה, היה גר הצדיק הנסתר רבי אהרל"ה מטייב, נכד ה'בעל שם טוב' הקדוש. הוא היה עני מרוד. ימים שלמים לא בא אוכל אל פיו, אך הוא סבל את סבלו בשקט ולא התלונן, ולכן גם אף אחד מאנשי המקום לא חש בכך. פעם אחת, כאשר כבר הגיעו מים עד נפש, וביתו היה ריק מכל, עד שגם נרות שבת לא היו לו, לא היה יכול לשאת יותר את הצער ואת הכאב. הוא הלך לבית הכנסת להתפלל תפילת ערבית של שבת, ובניגוד לדרך, לאחר התפילה, הלך לכיוון התיבה, דפק עליה כדי להשתיק את הציבור ולומר כמה מילים. כולם הביטו בו בהשתוממות, מצפים למוצא פיו. הדברים ששמעו החרידו אותם: "היתכן?!", שאל רבי אהרל"ה מתוך כאב עמוק, "שנים רבות אני יושב בעיירה זו, מתפלל כאן בבית הכנסת הזה, ואף אחד אינו יודע על הצער הגדול שלי ושל בני ביתי? אין בדעת אף אחד לשאול ממה אני מתקיים? וכי נכדו של הבעל שם טוב חייב לענות את נפשו ברעב ולהתגולל בייסורי עוני?!"

בבית הכנסת כולם היו המומים. אכן הוא צודק! כיצד יתכן שלא שמו לב לסבלו הנורא? מתוך התעוררות גדולה, החליטו כולם לחזור לבית הכנסת מיד לאחר סעודת השבת, שם יטכסו עצה כיצד יוכלו לעזור לרבי אהרל"ה להתפרנס בכבוד, כיאות לנכדו של הבעל שם טוב. כולם הלכו לביתם מתוך כוונה טהורה לשוב מיד בתום הסעודה.

אולם רבי אהרל"ה נשאר בבית הכנסת כשמצפוננו הטהור מייסרו על המעשה שעשה. הוא התחרט מאוד, אבל לא על הבושה בגילוי מצוקתו ועוניו, אלא על כך שניצל את שמו של הסבא קדישא, ה'בעל שם טוב', כדי לעורר רחמים אצל הציבור, במקום להמשיך ולבטוח בקב"ה. דבר זה לא נתן לו מנוח, ולא אפשר לו ללכת לביתו הריק, עד אשר יעלה בידו לתקן את המעוות. הוא שקל את הדבר בדעתו, והגיע למסקנה שעליו לבקש מהקב"ה שכל הציבור ששמע את תלונתו על יחסם המתנכר אליו - ישכח את כל מה שקרה בבית הכנסת. הוא ניגש אל ארון הקודש ואמר בתחנונים: "רבונו של עולם, אני מבקש ממך שתעזור לי ותמלא את בקשתי - אנא עשה שהציבור ישכח את כל מה שאמרתי".

המלמד

מתכוננים לפרשה

פרשת וילך

השובות זוכרת

www.Parashatshavua.com

הצדיק גזר והקב"ה קיבל את תפילתו. הציבור שכח לחלוטין את כל אשר התרחש, אף אחד מהם לא בא לאחר הסעודה, וגם למחרת בבוקר כולם התנהגו אליו כרגיל, כאילו כלום לא קרה. לפי המעשה הזה אמר הרבי מצ'ורטקוב שכך היה גם עם יוסף. יוסף הצדיק היה בעל בטחון גדול מאוד בקב"ה. פעם אחת כאשר הגיעו מים עד נפש, ויוסף ביקש סיוע מבשר ודם - כאשר ביקש משר המשקים "זכרתני... והזכרתני", מיד אחר כך הוא 'תפס את עצמו' והתחרט על מה שעשה. הוא ביקש מהקב"ה ששר המשקים ישכח את אשר ביקש ממנו. הקב"ה קיבל את תפילתו של יוסף, ושר המשקים שכח את בקשתו. דבר זה רמוז בפסוק: "ולא זכר שר המשקים את יוסף", ומדוע? בגלל: "וישכחתי" - כיוון שיוסף ביקש מהקב"ה ששר המשקים ישכחו.

סיפור ט' לשולחן שבת

הקדמה להורים: בפרשתנו שני נושאים רגישים לילדים שחשוב לגשת עליהם בהירות ובצניעות כדי לשמור על החוסן המשפחתי. הנושא קשור למעשה יהודה ותמר ומעשה יוסף עם אשת פוטיפר. מומלץ ורצוי מאוד בכל הנושאים הללו להציג לילדים את המעשה כרצון להתחתן. כלומר תמר רצתה להתחתן עם יהודה ואשת פוטיפר רצתה להתחתן עם יוסף הצדיק.

יוסף, היחיד בתורה שמכונה צדיק, עמד בניסיון גדול כאשר אישתו של פוטיפר ניסתה לשכנע את יוסף להתחתן איתה. העמידה של יוסף בניסיון משמש לנו דוגמה לעמידה על דבר ה' ועל עקרונות בתוך החברה גם אם כולם נוהגים ההיפך. ומובא הסיפור במדרש תנחומא על ר' מתיא בן חרש: מעשה היה בר' מתיא בר חרש שהיה עשיר וירא שמים, ובעל מידות טובות, ורודף מצוה וצדקה, ומהנה תלמידי חכמים מנכסיו, והיו יתומים ואלמנות מצויים על שולחנו תמיד, וכל ארחותיו ביושר, וכל ימיו עוסק בתורה כר' מאיר רבו, והיה זיו פניו מבהיק כזוהר השמש, ואמרו עליו שמימי לא הסתכל באשת איש ולא באשה אחרת. פעם אחת היה יושב ועוסק בתורה, ועבר השטן וראהו ונתקנא בו, אמר אפשר צדיק בלא חטא בעולם? מיד עלה למרום ועמד לפני הקב"ה ואמר: ריבוננו של עולם, מתיא בן חרש מהו לפניך? אמר לו: צדיק גמור. אמר תן לי רשות ואנסנו. נתן לו רשות. מיד הלך ומצאו יושב ועוסק בתורה. נדמה לו כאשה יפה שלא היה כיופיה מימות נעמה אחות תובל קין... כיון שראה אותה הפך פניו לאחוריו. חזר השטן והלך כנגד פניו, החזיר פניו לצד אחר והשטן כנגד פניו. כיון שראה שמתהפכת לכל הצדדים, אמר בלבו: מתיא אני שמא ישלוט בי יצר הרע. ומה עשה אותו צדיק? קרא לאחד מתלמידיו שהיה משמשו, ואמר לו: בני לך והביא לי אש ומסמרים. כיון שהביאם, הבעירם באש, ונעץ אותם בעיניו, וכיון שראה השטן כך נבהל ונרתת והלך מעליו, ועלה למרום ואמר: רבש"ע כך וכך היה המעשה. מיד קרא הקב"ה לרפאל שר של רפואות, ואמר לו לך ורפא עיני מתיא בן חרש. הלך רפאל המלאך ועמד בו. אמר ר' מתיא: מי אתה? אמר לו אני רפאל המלאך שלוחו של הקב"ה ששלחני לרפאות את עיניך. השיבו: איני רוצה, מה שהיה היה. חזר רפאל לפני הקב"ה ואמר לו: כך וכך אמר לי מתיא בן חרש. אמר לו הקב"ה: לך אמור לו, מהיום ואילך אל תירא, אני ערב לך בדבר זה שלא ישלוט בך יצר הרע כל ימי חיך. כיון ששמע מפי המלאך, קיבל רפואתו ונתרפא" [מדרש תנחומא על פרשת חוקת]

מתכוננים לפרשת תשובות לשאלות:

זלומות יוסף (כ"ו, א-יא)

יעקב אהב את יוסף יותר משאר האחים. ומובא במדרש רבה על הפסוק: "אלה תולדות יעקב יוסף" אמר רבי שמואל בר נחמן אלה תולדות יעקב יוסף... שכל מה שאירע לזה אירע לזה, מה זה נולד מהול, אף זה נולד מהול. מה זה אמו עקרה, אף זה אמו עקרה. מה זה אמו ילדה שנים, אף זה אמו ילדה שנים. מה זה בכור, אף זה בכור. מה זה נתקשה אמו בלדה, אף זה נתקשה אמו בשעת לדה. מה זה אחיו שונא אותו, אף זה אחיו שונאים אותו. מה זה אחיו בקש להרגו, אף זה בקשו אחיו להרגו. מה זה רועה, אף זה רועה. זה נשטם, וזה נשטם. זה נגנב שתי פעמים, וזה נגנב שתי פעמים. זה נתברך בעשר, וזה נתברך בעשר. זה יצא לחוץ לארץ, וזה יצא לחוץ לארץ. זה נשא אשה מחוץ לארץ, וזה נשא אשה מחוץ לארץ. זה הוליד בנים בחוץ לארץ, וזה הוליד בנים בחוץ לארץ. זה לווהו מלאכים, וזה לווהו מלאכים. זה נתגדל על ידי חלום, וזה נתגדל על ידי חלום. זה נתברך בית חמיו בשבילו, וזה נתברך בית חמיו בשבילו. זה ירד למצרים, וזה ירד למצרים. זה פלה את הרעב, וזה פלה את הרעב. זה משביע, וזה משביע. זה מצוה, וזה מצוה. זה מת במצרים, וזה מת במצרים. זה נחנט, וזה נחנט. זה העלו עצמותיו, וזה העלו עצמותיו.

המלמד

מתכוננים לפרשה

פרשת וישב

השוכות זוכרות

www.Parashatshavua.com

- מדוע סמכה התורה את פרשיית תולדות יעקב לפרשיית אלופי עשו? (רש"י. לו, א) אחר שכתב לך ישובי עשו ותולדותיו בדרך (א) קצרה, שלא היו ספונים וחשובים לפרש היאך נתישבו, וסדר מלחמותיהם איך הורישו את החורין, פירש לך ישובי יעקב ותולדותיו בדרך ארוכה, כל גלגולי סבתם, לפי שהם חשובים לפני המקום להאריך בהם
- עפ"י פירוש רש"י, באלו דברים היה יוסף דומה ליעקב (2 דברים)? (רש"י. לו, ב) ושהיה זיו איקונין של יוסף דומה לו, וכל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף, זה נשטם וזה נשטם, זה אחיו מבקש להרגו וזה אחיו מבקשים להרגו
- בן כמה היה יוסף בתחילת הפרשה? (לו, ב) בן שבע עשרה שנה
- מה פירוש "והוא נער"? (רש"י. לו, ב) שהיה עושה מעשה נערות, מתקן בשער, ממשמש בעיניו, כדי שיהיה נראה יפה
- במי זילזלו בני לאה? ומה יוסף עשה בעקבות זאת? (רש"י. לו, ב) את בני בלהה. כלומר, ורגיל אצל בני בלהה, לפי שהיו אחיו מבזין אותן, והוא מקרבן. את דבתם רעה. כל רעה שהיה רואה באחיו בני לאה, היה מגיד לאביו
- איזו דיבה רעה הביא יוסף ליעקב? (רש"י. לו, ב) שהיו אוכלין אבר מן החי, ומזולזלין בבני השפחות לקרותן עבדים, וחשודים על העריות
- מדוע אהב יעקב את יוסף יותר מכל בניו? (לו, ג) כי בן זקנים הוא לו
- מה הכין יעקב במיוחד ליוסף? (לו, ג) ועשה לו כתנת פסים
- המילה "פסים" היא ראשי תיבות לצרותיו של יוסף. מהם? (רש"י. לו, ג) פ. ס. י. מ.
פ - פוטיפר
ס - סוחרים
י - ישמעאלים
מ - מדינים
- כתוב שלושה פירושים לביטוי "בן זקונים". (רש"י. לו, ג) שנוולד לו לעת זקנתו. ואונקלוס תרגם. בר חכים הוא ליה כל מה שלמד משם ועבר מסר לו. דבר אחר, שהיה זיו איקונין שלו דומה לו
- אחיו של יוסף ראו כי יעקב אהב יותר את יוסף. כיצד התנהגו אליו? (לו, ד) וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלם
- מהו שבחם של האחים שלא דיברו עם יוסף לשלום? (רש"י. לו, ד) מתוך גנותם למדנו שבחם, שלא דברו אחת בפה ואחת בלב
- יוסף חולם חלומות שמגבירים את שנאת אחיו אליו. מה היה חלומו הראשון של יוסף? (לו, ז) "... אֲנַחְנוּ מֵאֲלֹמִים אֲלֹמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמָתִי וְגַם נִצְבָה וְהִנֵּה תִסְבְּיָהּ אֲלֵמָתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוֶינּוּ לְאֵלֵמָתִי"
- מה היה חלומו השני של יוסף? (לו, ט) וְהִנֵּה הַשָּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי
- מי גידלה את יוסף מאז מותה של רחל? (רש"י. לו, י) בלהה שגדלתו כאמו
- מה עשה יעקב כדי להפסיק את השנאה של האחים כלפי יוסף? (רש"י. לו, י) הבוא נבוא. והלא אמך כבר מתה, והוא לא היה יודע שהדברים מגיעין לבלהה, שגדלתו ורבותינו למדו מכאן, שאין חלום בלא דברים בטלים, ויעקב נתכוון להוציא הדבר מלב בניו, שלא יקנאוהו, לכך אמר לו הבוא נבוא וגו', כשם שאי אפשר באמך, כך השאר הוא בטל
- אחיו של יוסף קינאו בו על חלומותיו. כיצד התייחס יעקב לחלומותיו של יוסף? (רש"י. לו, יא) שמר את הדבר. היה ממתין ומצפה מתי יבוא

מכירת יוסף (לו, יב-לו)

האחים הלכו לרעות את צאנם בשכם. יוסף נשאר בבית ללמוד עם יעקב אביו. יעקב שלח אותו לשאול בשלום אחיו. האחים לא שמחים לראות את יוסף והם רוצים להורגו. ראובן הבכור משכנע את האחים לא להרוג את יוסף אלא להשליך אותו לבור.

- מדוע ביקש יעקב מיוסף ללכת לשכם? (לו, יג) לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הציאן והשבני דבר
- מה משמעות המילה "הגני"? (רש"י. לו, יג) לשון ענה וזריזות, נזדרז למצות אביו, ואף על פי שהיה יודע באחיו ששונאין אותו:
- יוסף הלך לשכם, שם נמכר לישמעאלים. אלו שלושה אירועים נוספים התרחשו בשכם? (רש"י. לו, יד) מקום מוכן לפורענות, שם קלקלו השבטים, שם ענו את דינה, שם נחלקה מלכות בית דוד
- יוסף לא מצא את אחיו בשדה. פגש אותו איש ושאל אותו מה הוא מחפש. מה ענה לו יוסף? (לו, טז): "את אחי אנכי מבקש הגיידה נא לי איפה הם רעים"
- מי הוא האיש שעזר ליוסף? (רש"י. לו, טז) גבריאל
- האיש סיפר ליוסף ששמע מאחיו שהם הלכו לדותן. יוסף הגיע לדותן ושם מצא את אחיו. מה בקשו אחיו לעשות ליוסף כאשר ראו אותו מרחוק? (לו, יח) ויתנבלו אותו להמיתו
- באיזה כינוי כינו האחים את יוסף? (לו, יט) בעל החלמות
- האחים רצו להרוג את יוסף ולהשליכו באחד הבורות. מה תכננו האחים לומר ליעקב כאשר ישאל אותם היכן יוסף? (לו, כ) ואמרנו חיה רעה אכלתנו
- ראובן שמע את תכנית האחים והציע שלא להרוג את יוסף, אלא להשליכו לבור. מה הייתה כוונתו האמיתית של ראובן? (לו, כב) למען הצייל אותו מידם להשיבו אל אביו

המלמד

מתכוננים לפרשה

פרשת וישב

תשובות זוכרות

www.Parashatshavua.com

10. מה עשו האחים ליוסף כאשר התקרב אליהם ? (לו, כג) ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתנת הפסים אשר עלי ויקחהו וישלכו אתו הבירה
11. מדוע נאמר על הבור: "אין בו מים", והלא כבר נאמר: "והבור ריק" ? (רש"י. לו, כד) מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו
12. אחי יוסף ישבו לאכול וראו שיירת ישמעאלים. מה הציע יהודה לעשות עם יוסף ? כיצד הסביר לאחים את הצעתו ? (לו, כו-כז) מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו, לכו ונמכרנו לישמעאלים ויִדְנוּ אֶל תְּהִי בּוֹ כִּי אַחִינוּ בְּשָׂרֵנוּ הוּא
13. מדוע ציינה התורה מה היה משאם של הישמעאלים ? (רש"י. לו, כה) למה פרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שכון של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה נזדמנו בשמים, שלא יזוק מריח רע
14. מי העלה את יוסף מן הבור, מי מכרו לישמעאלים, ומי מכרו למדיינים ? (רש"י. לו, כח) וימשכו. בני יעקב את יוסף מן הבור וימכרוהו לישמעאלים, והישמעאלים למדיינים, והמדיינים מכרו אותו למצרים
15. ראובן שלא היה עם האחים ולא ידע על מכירת יוסף, חזר לבור כדי להוציא את יוסף. מה עשה ראובן כאשר ראה שיוסף איננו בבור ? (לו, כט) ויקרע את בגדיו
16. היכן היה ראובן בזמן מכירת יוסף ? (רש"י. לו, כט) ובמכירתו לא היה שם, שהגיע יומו לילך ולשמש את אביו. דבר אחר, עסוק היה בשקו ובתעניתו על שבלבל יצועי אביו
17. היה אדם אחד שידע על מכירת יוסף (חוץ מהאחים), אך לא סיפר זאת ליעקב. מי הוא ומדוע לא סיפר ? (רש"י. לו, לג) אבל יצחק היה יודע שהוא חי, אמר, היאך אגלה, והקב"ה אינו רוצה לגלות לו
18. מה עשה יעקב כאשר זיהה את כתונת יוסף ? (לו, לד) ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק בכתתיו
19. הישמעאלים מכרו את יוסף למדיינים. למי המדיינים מכרו את יוסף ? (לו, לו) לפוטיפר סרס פרעה שר הטבחים

יהודה ותמר (לו, א-כ)

- לאחר מכירת יוסף, ירד יהודה מגדולתו. אחיו ראו את צערו של יעקב, ולכן האשימו את יהודה במכירת יוסף, שהרי לו היה אומר להם לא למכור את יוסף, היו מקשיבים לו.
1. התורה מספרת על נישואי יהודה עם אישה בת איש ושמו שוע. מי הם שלושת בני יהודה הראשונים ? (לח, גיה) ער, אונן, שלמה
 2. יהודה מחתן את ער בנו הבכור. מה שם אשתו של ער ? (לח, ו) תמר
 3. ער היה רע בעיני ה', ולכן ה' המית אותו. מה ביקש יהודה מאונן בנו השני ומדוע? (לח, ח) בא אל אשת אחיך ויבם אתה ויקם זרע לאחייך
 4. אונן לא רצה שיהיו לו ילדים על שם אחיו הגדול, ולכן ה' המית גם אותו. מה אמר יהודה לתמר אחרי מות ער ואונן ומדוע ? (לח, יא) שבי אלמנה בית אביך עד יגדל שלמה בני כי אמר פן ימות גם הוא כאחיו
 5. מדוע כאן נכתב "תאומים", ואילו אצל רבקה נכתב "תומים" ? (רש"י. לח, כז) מלא, ולהלן תומים חסר, לפי שהאחד רשע, אבל אלו שניהם צדיקים
 6. אשתו של יהודה, בת שוע, נפטרה. תמר ראתה ששלה, בנו של יהודה, גדל אך יהודה אינו נתן לה להתחתן איתו. היא מתחפשת ויהודה מתחתן איתה. מי הם בניו שנולדו לו מתמר ? (לח, כט-ל) פרץ וזרח
- הנהגת הקב"ה לדורי דורות נסתרת מעיני בשר ודם. ומובא במדרש רבה על הפסוק "ויהי בעת ההיא ויָרַד יְהוּדָה":
- ויהי בעת ההוא, רבי שמואל בר נחמן פתח .. שבטים היו עסוקין במכירתו של יוסף, ויוסף היה עסוק בשקו ובתעניתו, ראובן היה עסוק בשקו ותעניתו, ויעקב היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויהודה היה עסוק לקח לו אשה, והקדוש ברוך הוא היה עוסק בורא אורו של מלך המשיח.

יוסף בבית פוטיפר (לט, א-כג)

הקב"ה הודיע לאברהם אבינו בברית בין הבתרים "ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם". ומובא במדרש רבה למה הייתה דומה ירידת אבינו למצרים: רבי ברכיה בשם רבי יהודה בר סימון אמר, לפרה שהיו מושכין אותה למקולין ולא הייתה נמשכת, מה עשו לה, משכו את בנה לפניה והיתה מהלכת אחריו על כרחה שלא בטובתה. כך היה יעקב אבינו ראוי לירד למצרים בשלשלאות ובקולרין, אמר הקדוש ברוך הוא בני בכורי ואני מורידו בבזיון, ואם לתן בלבן של פרעה איני מורידו פומבי, אלא הרני מושף את בנו לפניו, והוא ירד אחריו על כרחה שלא בטובתו, והוריד את השכינה למצרים עמו.

המלמד

מתכוננים לפרשה

פרשת וישב

תשובות זוכרות

www.Parashatshavua.com

1. יוסף מורד למצרים ונמכר לעבד לפוטיפר שר הטבחים של פרעה. רש"י כותב שנשמכה פרשת אשת פוטיפר לפרשת תמר, משום ששתיהן עשו לשם שמים. מה היתה כוונתה הטובה של אשת פוטיפר ? (רש"י. לט, א) שראתה באצטרולוגין שלה שעתידיה להעמיד בנים ממנו, ואינה יודעת אם ממנה אם מבתה
2. יוסף הגיע לבית פוטיפר "ויהי איש מצליח". פוטיפר הפך אותו למשרתו האישי, הפקיד אותו על ביתו ונתן לו כל אשר לו. מדוע מזכירה התורה שוב שיוסף היה יפה תאר ? (רש"י. לט, ו) כיון שראה עצמו מושל, התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשער, אמר הקב"ה, אביך מתאבל ואתה מסלסל בשערך, אני מגדה בך את הדוב
3. יוסף נזרק לבית הסוהר כיוון שסירב להינשא לאשת פוטיפר הגויה. בזכות מה ניצל יוסף מאשת פוטיפר ? (רש"י. לט, יא) אלא שנראית לו דמות דיוקנו של אביו
4. במה איימה אשת פוטיפר על יוסף, ומה ענה לה ? (בעל הטורים לט, כ) שאמרה לו אשתו של פוטיפר אני חובשך בבית האסורים אמר לה ה' מתיר אסורים .
5. גם בבית הסוהר הצליח ה' את מעשי יוסף. מה עשה שר בית הסוהר כשראה שיוסף מצליח ? (לט, כב) ויתן שר בית הסוהר ביד יוסף את כל האסירים אשר בבית הסוהר

זלומות שרי פרעה (מ, א-כג)

בזמן שיוסף היה בבית הסוהר, הגיעו אל בית הסוהר שני שרי פרעה, שר המשקים ושר האופים. שר המשקים נתן לפרעה כוס יין שבתוכה היה זבוב, ושר האופים נתן לפרעה מאפה ובו אבנים, ולכן השליך אותם פרעה לבית הסוהר. שני השרים חלמו חלומות, ויוסף פתר לכל אחד את חלומו בצורה מדוייקת.

1. מה היה חטאם של שר המשקים ושר האופים ? (רש"י מ,א) זה נמצא זבוב בפיילי פוטירין שלו, וזה נמצא צרור בגלוסקין שלו
2. מה היה עונשם של שרי פרעה ? (מ, ג) ויתן אתם במשמר בית שר הטבחים אל בית הסוהר
3. כמה זמן היו השרים בבית הסוהר ? (רש"י. מ, ד) שנים עשר חדש
4. שר המשקים ושר האופים חלמו בלילה חלומות שהדאיגו אותם. יוסף ראה את פניהם זועפים והציע להם שיפתור את החלומות. מה חלם שר המשקים ? (מ, ט"א) והנה גפן לפניי ובגפן שלשה שריגם ... הבשילו אשכולתי ענבים וכוס פרעה בידו ואקח את הענבים ואשחט אתם... ואאתן את הכוס על כף פרעה
5. כיצד פתר יוסף את חלומו של שר המשקים ? (מ, יב"ג) בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשו והשיבך על כנף ונתת כוס פרעה בידו
6. כיצד ידע שר האופים שיוסף פתר את חלומו של שר המשקים בצורה טובה ? (רש"י. מ, ה) כל אחד חלם חלום שניהם, שחלם את חלומו ופתרון חברו, וזה שנאמר וירא שר האופים כי טוב פתר
7. מה ביקש יוסף משר המשקים ? (מ, יד) והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה
8. שר האופים ראה שיוסף פתר לטובה את חלומו של שר המשקים, ולכן ניגש גם הוא ליוסף וסיפר לו את חלומו. מה חלם שר האופים ? (מ, טז"ז)
9. יוסף פתר לשר האופים את חלומו. מהו הפתרון ? (מ, יח) והנה שלשה סלי חרי על ראשי ובסל העליון מעשה אפה והעוף אכל אתם מן הסל מעל ראשי
10. פרעה עורך משתה לכל עבדיו. מה חגג פרעה ביום השלישי ? (מ, כ) יום הולדת את פרעה
11. מה עשה פרעה לשר המשקים, ומה עשה לשר האופים ? (מ, כא) וישב את שר המשקים על משקהו ואת שר האופים תלה
12. מדוע שכח שר המשקים את יוסף במשך שנתיים ? (רש"י. מ, כג) מפני שתלה בו יוסף לזכרו, הוזקק להיות אסור שתי שנים

מובא במדרש תנחומא מדוע התעכבה יציאת יוסף מבית הסוהר:

ולא היה צריך לעשות שם אלא עשר שנים. ולמה נתוספו לו שם שתי שנים. אמר הקדוש ברוך הוא, אתה השלכת בטחוני ובטחת בשר המשקים ואמרתי לו שתי זכירות, כי אם זכרתי והזכרתני, תשתפח שתי שנים בבית הסוהר. לכך פתיב: ויהי מקץ שנתים ימים, שתי שנים ליציאת שר המשקים מבית הסוהר